

Met stijgende verbazing heb ik gekeken naar het gesprek met Henk Krol in Nieuwsuur van 25 februari. Ik heb mij nogal geërgerd aan de interviewer die van zijn diepe weezin t.a.v. Krol en 50plus geen geheim maakte. Krol werd continu in de rede gevallen en door hem met allerlei niet ter zake doende details uit zijn leven om de oren te slaan trachtte de interviewer het imago van Krol nodeloos te beschadigen.

Op het eind van de uitzending werd ook nog een quote (van 30 seconden) van mij geciteerd die geknipt was uit een half uur durend interview, waardoor de indruk werd gewekt dat ook ik het AOW-plan van 50Plus pure onzin zou vinden.

Voor niets gaat de zon op

Maar nu ter zake. De eerste presentatie van het AOW-50Plus-plan was natuurlijk hoogst ongelukkig. Wanneer de verhouding tussen jong en grijs in de komende decennia verandert en de verhouding van 3,5 werkende op één oudere tendeert naar 2 op 1 in 2040, en men gaat uit van het idee dat de AOW-uitkeringen geheel moeten worden gefinancierd uit de AOW-premies die betaald worden door werkenden, dan is het duidelijk dat er tekorten ontstaan. Voor niets gaat de zon op.

De werkelijkheid is echter dat sinds 1998, dus sinds bijna 20 jaar te beginnen bij het kabinet Balkenende, de AOW maar ten dele uit de AOW-premies wordt gefinancierd. Ca. 30% van de AOW-uitkeringen van 34 miljard komt nu uit de Rijksbijdrage, dus uit de algemene inkomsten van het Rijk. Zonder die bijdrage zouden er ook nu al omvangrijke jaarlijkse tekorten zijn bij de AOW.

Demagogie

Wat 50Plus dus voorstaat is op termijn een verdere ophoging van deze rijksbijdrage. In 2060, dus over meer dan 40 jaar, zou volgens het Planbureau deze verhoging van de rijksbijdrage dan 12 miljard zijn in euro's van nu. Als fractie van de rijksinkomsten 2017 à 254 miljard gaat het dus om een verschuiving van ca. 5%. Als deel van het nationale inkomen van ca. 700 miljard gaat het slechts om 1,7%. Overigens worden verschuivingen in de rijksbegroting en de verkiezingsplannen in het algemeen slechts geëvalueerd over de komende kabinetsperiode, dus nu tot 2021. Die 12 miljard in 2060 over meer dan 40 jaar klinkt wel heel schrikwekkend, maar economische voorspellingen voor over veertig jaar zijn niet serieus te nemen. Dit is volstreekte demagogie.

Feit is en blijft dat vele mensen in Nederland fysiek niet in staat zijn door te werken tot hun 65ste, en zelfs als ze dat wel kunnen, in veel gevallen hun werkgever hen al lang voordien eruit gewerkt heeft als zijnde te duur en niet meer op de hoogte van nieuwe technieken, enz., met als mooi substituuat de jonge goedkope flexwerker en de zzp-er. Het functionele leeftijdsontslag voor legerpersoneel, piloten, politie, enz. is hier een geaccepteerd precedent. De wens om werknemers tot hun 65ste of langer in dienst te houden zal dus gepaard moeten gaan met flankerend beleid in de sfeer van zorg, arbeidsbegeleiding, her- en bijscholing, kortom een heel gamma van structurele wijzigingen in het arbeidsmarkt- en voorwaarden-beleid voor de oudere werknemer. Ook dat zal veel geld kosten, maar lijkt mij levensnoodzakelijk voor een gezonde ontwikkeling van onze economie.

Ombuiging van beleid

Ook kan men denken aan een differentiatie van de AOW-gerechtigde leeftijd voor slijtende beroepen en minder slijtende beroepen, of aan een maximale werktijd van 45 of 50 jaar of aan demotie.

Het voorstel van 50Plus, overigens ook van SP, en naar ik meen PVV, is een voorstel zoals vele andere voorstellen die andere partijen doen. Het is een ombuiging van beleid waarmee enige miljarden gemoeid zullen zijn. 50Plus heeft daarbij, zij het wel wat laat, ook een dekking aangegeven door op andere overheidsuitgaven te bezuinigen, c.q. heffingen te verhogen. Vele andere partijen zijn nog onder het maaiveld bezig met dezelfde problematiek en dat zal ook moeten, want de feiten laten zich niet straffeloos negeren. Het zal voor vele werkers onmogelijk blijken om tot hun 67ste of langer te kunnen doorwerken en wanneer men ze geen AOW – uitkering geeft maar bijstand is dat lood om oud ijzer.

Destructieve kippendrift

Het is een kwestie van keuze voor de kiezer welk partijprogramma zijn of haar voorkeur krijgt. De destructieve kippendrift waarmee sommige publicisten en anchor-men zich nu op 50Plus en haar leidsman storten is ongerechtvaardigd en niet goed voor het Nederlandse politieke klimaat.

B.M.S. van Praag, em. universiteitshoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam.